

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: седима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

РЕФОРМА ПРЕСТОНИЧКЕ ПОЛИЦИЈЕ — БЕРТИЛОНАЖ

Као што је већ познато нашим читаоцима, данашња влада, поред многобројних корисних реформи, намерна је, да реформише и нашу престоничку полицију — да је у свему изједначи са модерним светским установама тога рода. Задржавајући себи право, да о овим реформама проговоримо коју више, када пројекат о томе буде потпуно свршен, — ограничићемо се, за сада, само на то, да речемо неколико речи о једној, за нас са свим новој и врло мало познатој установи, која ће, по намеравањим реформама, заузети видно место у београдској полицији. Мислимо на тако звану **Антропометриско-полицијску струку**, познатију под именом **Систем Бертилонов** или још краће **Бертилонаж**. Овај, потпуно свршен, и у свима савременим престоничким полицијама корисно примењен систем за идентификовање личности, као што је познато, пронађен је децембра месеца 1882 године од стране Алфонса Бертилона, сада шефа одељења за идентификацију у Паризу а године 1885 једногласно је примљен на конгресу криминалиста у Риму. Од тог доба Бертилонаж се отпочео нагло генерализовати тако, да данас нема свега још неколико држава, у којима он није уведен. Идеја за његово увођење код нас, јавила се још пре неколико година, али се тек у фебруару месецу ове год. отпочело радити на њеном остварењу. Тога месеца послат је нарочито у Букурешт ради изучавања поменутог система г. Душан Ђ. Алимпић, бив. писар кривичног одељења управе гр. Београда, који се пре 20 дана, по завршетку својих студија, вратио у Београд. Како о својим студијама тако и о своме раду, госп. Алимпић је поднео опширан извештај, који се сада налази при управи града Београда. Захваљујући истом, као и доброту г. управника Маршићанина, који нам га је ставио на расположење, ми смо у стању саопштити нашим читаоцима у најкраћим потезима суштину „Бертилонаже“.

Извештај г. Алимпића у изводу гласи:

— Далеко би ме одвело, кад би покушао, да овде изнесем систем Бертилонов у свој његовој потпуности, јер би зато требало написати читаву једну књигу. С тога ћу се само ограничити, да у најкраћим потезима изложим суштину тог система. Морам одмах у почетку рећи, да он није никакав вештачки, измишљени начин за констатовање идентичности (као што то многи мисле) већ да почива на чисто научном темељу — да је резултат дугогодишњих, научних истраживања Бертилонових.

— Служећи се закључцима природних наука, Бертилон је, помоћу антропометрије (науке о мерењу појединих делова човечијег тела) и антропологије (у најширем смислу науке о човеку) доказао: да се давно познато природњачко правило „Природа се никад не понавља“ примењује потпуно и на људска бића, што ће рећи, да у свету нема два човека потпуно једнака. Из овога излази опет, да свако људско биће мора притежавати неке нарочите, само њему својствене индивидуалне особине, којима се разликује од осталих, сличних му створења.

„Узмите, вели Бертилон, ма који део човечијег тела, испитајте га и упоредите га са делом једног другог предмета, који му одговара, па ћете се уверити: да је разноликост у толико већа, у колико је ваше испитивање било тачније...“

— Псето је у стању да нађе траг свога господара у множини људи једино помоћу њушкања, а ма какве речи изговори-

рили, било обичним говором или Едисоновим апаратом, оне ће свагда оставити за собом један траг убедљиве идентичности.

— Очеvidно је, дакле, да има један индивидуални елемент, способан за распознавање, који је потпуно скривен у осећајима човечијим. — — — — —

— Главна пак заслуга Бертилонова и суштина његовог система, састоји се у томе, што је он, полазећи са изложеног гледишта, открио ту индивидуалну разноликост, изнашав пут и начин, којим се она може увидети и доказати. Тај пак пут и начин састоји се у **антропометриском мерењу и описивању**, како антрополошком тако и помоћу особених знакова **оних делова човечијег тела, код којих се та разноликост најочигитије показује**. Ето, то је суштина Бертилоновог система, а циљ је његова **констатовање неоспорне идентичности**. Све друго, што би се о овоме систему могло говорити овако у опште, ствар је праксе, у којој је он достигао свој врхунац, захваљујући антропометрији, антропологији и искуству. Данас не постоји готово ни једна поље напреднија земља, у којој систем Бертилонов није уведен као изредно средство за констатовање идентичности криваца, пружајући тиме неоспорне користи како полицији тако и суду у изналагању њиховом, а нарочито у изналагању рецидивиста (кривци у поврату). Ну о овоме, као и о осталим користима, говорићу доцније, а сада, нека ми је допуштено, да речем неколико речи о

Практичној примени Бертилоновог система и његовој организацији.

Бертилон је Француз, а Француска је центар свеколиког светског напретка. Према томе, са свим је природно, што је систем, о коме говорим, нашао своју прву практичну примену у отаџбини творца његовог. Још у год. 1883, Бертилонаж је званично установљен при париској префектури и сенским затворима као нарочита државна служба са задатком: да потпомаже, како полицију тако и судску власт у **хватању криваца и констатовању њихове неоспорне идентичности**. Ова два главна задатка Бертилоновог система, повлаче за собом још многе друге споредне, од којих су најважнији: **изналажење рецидивиста и прикупљање најтачнијих, како биографских тако и осталих података о кривцима**.

— Многобројне користи које је Бертилонаж за кратко време пружио криминалној струци у Француској, учиниле су, да је он у години 1887, према једном циркулару министар. унутрашњих дела, заведен при свима департаманима, а данас већ нема ни једног, поље већег затвора, при коме се не врши мерење криваца.

— После Француске, прва је била Белгија, која је усвојила Бертилонов систем, а за тим су то исто учиниле и ове земље: Сједињене северо америчке државе, Швајцарска, Русија, републике јужне Африке, Тунис, Енглеска, Румунија и тек у последње време Немачка, Италија и Аустро-Угарска.

Са задовољством помињемо овде, да Румунија са својом установом Бертилонажа, долази, по опште признатом мишљењу, одмах иза Француске. Разуме се већ, да за то има захвалити великој заузимљивости, одличној способности и неуморном раду Д-ра Н. Миновића, чувеног лекара, професора универзитета и антрополога. Па како сам ја имао част, да будем ученик г. д-ра Миновића, — то сматрам за дужност, да проговорим неколико речи о **Организацији Бертилонаже у Румунији**.
(Наставиће се).

САСЛУШАВАЊЕ

(НАСТАВАК)

Један истина не криминални, али по мом мишљењу за нас у више односа поучан случај десио се лично једном мом другу, човеку, коме се може апсолутно веровати. Тај мој друг, барон од С., беше се једном кренуо с добра својих родитеља у пратњи више пријатеља преко једне брдске косе на добро свог ујака, с оне стране брда, и тај пут везао је једновремено за лов на дивокозе. Слазећи низ брдску косу сруши се С. с једне литице и претрпе знатне повреде, сломи једну ногу на више места и веома тешко повреди лобању, тако, да је нађен у несвесном стању, однет у замак свог ујака, ту је лежао у несвестици пуну недељу дана (!). Оно што је чудновато у тој ствари за нас то је, да се барон од С. не само ни најмање не сећа пада, већ и ничега другог, што се пре један и по сахат догодило. Он се сећа најмањих појединости при поласку, при разговору путем и т. д. све до оног тренутка, кад је својим пријатељима показао с једног брежуљка једно дрво за које је била везана извесна ловачка успомена. Од тада му је ишчезло свако сећање, ма да и после нису говорене сасвим равнодушне ствари. Кад су прешла брдо, господа су доручковала (ваља приметити, да се пила чиста изворека вода) и договарали се за неки лов доцније. Кад је С. ступио на стену, опоменули су га његови другови да се причува, а за тим се десио онај несрећни пад. Од свега тога С. не зна ништа, пад је збрисао сва сећања за сахат и по уназад.

Рецимо да се такав случај десио неком разбојнику, који је тешко рањен при извршавању каквог злочина, и да он тврди, да не зна ништа о свему ономе, што се десило на сахат и по пре повреде. Ко би му то веровао? А да је он какав сведок, да ли би се њему с места веровало? Ми би смо му просто објаснили, да то није могуће, и дотле бисмо га мучили с питањима, докле одиста не би исказао много што шта, што се сасвим лако могло догодити, али о чему он у истини не зна ништа.

Друга значајна ствар у испричаном догађају је та, што је барон С. у несвесном стању изговорио нешто сасвим правилно. На име кад је пошао од куће, његова је мајка послала једну поруку свом брату, ка коме је барон С. ишао. Кад је он у потпуно несвесном стању донет у кућу свог ујака и овај ужаснут узвикнуо јачим гласом, барон С. казао му је потпуно правилно и јасно поруку, која је била прилично компликована, а за тим је опет потпуно онесвеснуо.

Да је тај случај био криминалан, не би се с једне стране никаква важност придавала таквом саопштењу повређенога у невестици и све што он каже сматрало би се као фантазије; с друге пак стране, ако би повређени био окривљени, његова невестица означила би се као симулирање, пошто он није могао одједаред само за кратко време сасвим паметно говорити.

Ево још једног врло чудноватог случаја: један врло угледан чиновник неки Ц. возио се са своје дужности кући; коњи се уплаше, Ц. испадне из кола, повреди се на глави и остаде тако сам на друму лежећи. После једно пола сахата дође он к себи, отиде до једне оближње сеоске куће свог пријатеља, па, и не јављајући се ма коме, уђе у трпезарију и седе на канабе. После једног сахата — то је било после подне — нађе га ту господар куће, с којим је он врло разумно говорио. У току разговора примети господар куће, да Ц. полази с гледишта као да је он ту од ујутру и као да је ту ручао. Кад је напоследку примећена његова повреда, он није просто хтео ни да чује о њој, у опште о каквој несрећи, о каквом паду из кола и остао је при томе да је ту још од зоре. Тек у ноћ почела је грозница, бунило и невестица, која је дуго трајала. И у овом случају као ни у пређашњем, да је то био какав злочин, не би се н. пр. веровало лопову, да је он и не знајући ушао у кућу; а да је Ц. био жртва какве кажњиве радње, он о њој не би знао ништа као год ни о свом паду, и својим исказом би судију из основа одвео на погрешан пут.

У осталом слични случајеви дешавају се доста пута. Један инжињер пролазио је с једним старим човеком улицом поред крчме. Наједанпут га је напао један војник који је искочио из те крчме. Пијани војници били су се потукли у крчми, неколико њих избачено је и један од њих ударио је сабљом по глави инжињера, који је туда пролазио ништа и не слутећи.

Инжињер је пао на земљу као свећа. Пошто се туча на улици наставила, пратилац повређеног инжињера утекао је и отрчао у оближње село, да дозове људе у помоћ. Кад су ови били на путу ка крчми, срео их је инжињер, који о целом том догађају није ништа знао и само није могао појмити где се део његов пратилац. О каквом нападу и повреди није хтео ништа ни да чује, ма да је позледа била тако дубока, да је доцније приликом лекарског прегледа сонда могла да додирне мозак.

Овде нам ваља напоменути још и то, да се заборављања околности, које се десе пред повреду, појављају и код оних људи, које згоди гром, па после се опораве (Österlen. „Maschkas gerichtlicher Medicin“).

Врло је поучан у многим погледу по нас један случај, који је у почетку 1893 год. изазвао велику и оправдану сензацију. На дан 28 марта 1893 извршено је разбојничко убиство у кући учитеља Брунера у Диткирхену у Баварској. Два учитељева детета убијена су ударом мотике, жена и служавчица опасно рањене истим оруђем и нађене су у несвесном стању. Учитељ Брунер, који је становао у засебној соби, на свом првом саслушању говорио је тако збркано и заплетено, да је он сматран за учиниоца и није пуштен одмах чак ни онда, кад је његова жена дошла до свести и била саслушана. Она је причала иследном судији, да се пробудила из дубоког сна и осетила да је цела постеља влажна; пошто је свањивало, опазила је да је то била крв, те је опет онесвеснула. Иначе на сва и најподробнија питања није умела ништа да каже; на име није могла ни издалека казати ко ју је, како и кад повредио по глави, шта више чак јој је трећа личност казала, да је повређена. Кад је био довршен протокол саслушања, потписа она у место свог имена и презимена (Марта Брунер) без икаквог премишљања: „Марта Гутенбергер.“ Иследник се распита код околних, да јој није можда девојачко презиме Гутенбергер, и ови су му одговорили да није, а кад је иследник даље упитао, да ли се ко иначе презива Гутенбергер, одговорено му је, да се тако зове пређашњи љубавник Брунорове служавке, коме је учитељ Брунер због његове покварености забранио приступ у своју кућу. Иследник је одмах схватио ствар. За Гутенбергом је предузета потера, притворен је у Минхену и признао је дело.

Из овога се види, да је госпођа Брунер у часу напада одређено познала учиниоца, али да је после услед тешке повреде цео ток догађаја заборавила. Али не све. Представа о Гутенберговој радњи била је код Марте Брунорове у ствари ступила у неку другу сферу свести, тако да јој се као кроз маглу учинило: да је име Гутенбергово у том тренутку од значаја. Ту магловиту представу мислила је да ће довољно исказати тако, што је значај Гутенберговог презимена нашла у томе, да га сматра за своје презиме.

Један нов доказ, да Макс Дезоар има право, што држи да имају две сфере свести; прва, или горња свест, у којој се увек или готово увек одигравају догађаји, који нам бивају јасни делимично или измењени.

Али повреде главе треба још и друкчије имати у виду и то доста дуго пошто се оне залече на злочинцима. Саудер и Рихтер скрећу с правом пажњу, да ни дан данас многи лекари не питају за повреде на глави, па ипак нашао је н. пр. Делбрик између 58 душевно болесних криваца 21 с повредом главе, а Кнехт је код 214 прегледаних злочинаца нашао 73, који су имали залечене повреде на глави. (Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

§ 471 тач. 4 а грађ. судског поступка.

Да ли се и имање женино које жена мужу као мираз приноси може отуђити ако муж нема онолико непокретног имања колико § 471 грађ. поступка за земљоделца тражи и штити.

Један општински писар упутио нам је овакво питање.

По § 471 тач. 4. а., грађанског судског поступка земљоделцу се не може узети у попис и продати за дугове кућа са окућницом од једног дана орања и пет дана орања зиратне земље, а и он сам ово не може отуђити. Али има оваквих случајева. Земљоделац, има само кућу и свега два дана орања.

Ожени се и жена му донесе у мираз своју очевину, као једина наследница, баштину која заноси осам дана орања. Појављује се купац и жена хоће да отуђи ово имање, што и њен муж одобрава.

Може ли жена ову земљу сву или од части отуђити или и овај принос имања има као задругарски део ући у састав затеченог имања при њеној удаји, па да се и њим дође до оне мере коју закон тражи да осигура земљоделцу или не?

На ово питање ми дајемо наш одговор. Жена се не може сматрати као задругар и порез плаћајућа правна глава у задрузи, према чему се на њу ни у ком случају не може применити и распростраити она заштита и благодејање које закон даје земљоделцу.

Све имање које жена своје мужу приликом удаје принесе сматра се као мираз и ово је њена искључива својина.

§ 416 грађ. законика гласи: *оно добро или имање, које жена мужу, ради лакшег живљења пренесе сматра се као њена сопственост, и само прилод од њега спада под потрошак, за који муж није дужан одговарати, а оно после смрти женине прелази на њене законите наследнике по одређеном реду а ако ових неби било, онда наслеђује муж и мужевљеви закони наследници.*

§ 763 грађ. закона гласи: „Наследство женино ... и мужу донешено сматра се такође као мираз.“

По § 766 грађ. законика, муж има права уживати приход од овога приноса, и управљати истим, све докле год брак траје у сили и важности. Да овим руководи и управља савесно и тачно, одговара и својом имовином.

Дакле овим законским прописима законодавац је се јасно и прецизно изразио, да мужу на имање женино признаје само право уживања на приход, а ни у ком случају својину, па чак ни после њене смрти, јер заоставштину одређује њеним сродницима „по одређеном реду“ а тек ако ових нема онда мужу јој.

Када овако стање ствари стоји онда се ни у коме случају не може принети део имања саставити са оним затеченим код мужа, те да би се имао састав који § 471 грађ. поступка за земљоделца тражи, јер жена са својом личношћу имовином тај састав не доприноси нити чини, нити се она може сматрати као задругар и правна глава у кући.

Према овоме она ово своје имање увек и у свако доба, разуме се, по одобрењу свога мужа може отуђити. А одобрење мужевљево нужно јој је зато што је удата и што је пропис § 920 грађ. за малолетну сматра све дотле док јој је муж жив, и докле брак траје у својој сили и важности § 417 грађ. законика.

Дакле у оваквим случајевима на ово имање женино не може се узети у примену § 471 тач. 4. а, грађанског поступка, који важи само за земљоделца као мушку и порез плаћајућу правну главу, коју овај пропис законски штити и даје јој благодејање.

ПОД УТИЦАЈЕМ ДРУГОГА

од Јове Адамовића

(СВРШЕТАК)

После твога одласка нисам знала шта радим. Читаве дане проводила сам закључана у својој соби оплакујући своју кратку срећу и проклињући своје срце које није могло без љубави, а после бих јурила из друштва у друштво, са једне забаве до друге тражећи заборава у друштву, ђаскању, кокетирању и љубакању. И у таквом једном гадном несретном моменту постадох љубазница човека којег у души презирах исто тако као и мога мужа. Постадох му љубазница као што пијанац испија последњу чашу за коју зна да ће га понизити до скота; да ће га бацити у каљугу. Постадох му љубазница у инат моме мужу који је обмануо невину девојку уверавајући је да ће заслужити њезину љубав; у инат теби кога сам љубила и који си ме зато оставио. У инат самој себи која сам поверовала у племенитост и великодушност људи... О, кад би знао како је мизеран, како је гадан и душом и телом тај мој љубавник; кад би знао колико сам ниско пала подавши се томе створу, ти би се заплакао од сажаљења, јада и стида. Као гадан, оли-

њао пас коме се у моменту неког неразумљивог сажаљења баца комад хлеба, пратило ме је у стопу то несрећно, гадно створење не остављајући ме ни за тренутак самој себи. Понекад кад би се у мени пробудио остатак женског поноса, и кад би ми у души севнула искра самопоштовања терала бих га од себе најпогрднијим речима: са корбачем у руци терала сам то мрско створење од себе, гнушајући се при помисли да сам његова, да морам бити његова и телом и душом, али узаман. Побеђивана његовим псећим стрпљењем и кретинском настрљивошћу морала сам му се подавати само да га се бар моментано отресем. О, да знаш шта сам све у тим тренутцима, када ми је сва гнусоба мога живота излазила пред очи, морала трпети; колико сам пута падала ничице на земљу ударајући лицем о под и чупајући косу при помисли у каквој се каљузи ваљам. И зашто? Зашто све то? Зато што си, оставивши ме онако, натерао да се помирим са мишљу да за мене не постоји више ни част ни поштење; зато што си ми уништио и последњи морални ослонац, презревши ми једину моју светињу: моју прву и једину љубав; зато што си ме твојим понашањем бацио у такав вртлог, у такав хаос из којег ме је само тако страховити удар као овај могао истргнути. Укљештена као змија у процену између ова два створа: између мужа кога мрзех и презирах и љубазника којег се гнушах, постадох до свирепости пакосна. Немајући храбрости да се са мужем упустим у часну и отворену борбу нити довољно чврсте воље да се љубавника отресем, светила сам се обојици онако, како то само жена може која ничег светог нема. Мужу сам се светила варајући га на сваком кораку са љубавником, а овоме, кићећи и мучећи га на све могуће начине.

Једног вечера уђох случајно у кухињу у којој се обично после вечере скупљала послуга, па видех мога љубавника како седи укочено на једној столици са празним упртим погледом преда се. Пред њим стајаше надзорница дома говорећи му нешто заповедничким гласом а остала послуга сакупљена око њих посматраше их радознала. Спазивши мене повукоше се сви, само инспектор остаде и даље седећи укочено на столици. Запитавши шта је то, исприча ми надзорница устежући се, да забаве ради успављује хипнозом инспектора, заповедајући му да у хипнози врши разне послове, које она у себи замисља. Радознала да видим шта је то и како се то ради рекох надзорници да му заповеди да учини нешто што бих јој ја на-самом као њену идеју предложила. Изведох је напоље па јој рекох да затражи од њега, а без да му то изриком заповеди, да ми дода чашу воде. Ушавши опет у кухињу, запита га она оштрим заповедничким гласом: зна ли шта она хоће? Он ћуташе неко време па онда одговори устежући се да зна. „Добро, учини!“ Он се диже махинално са столице, приђе лагано као размишљајући се орману са посуђем, па узевши једну чашу и напунивши је водом донесе је мени. Ја уздох исту а он опет на своје место. Надзорница га после овога пробуди и он дође к себи не знајући ништа од свега тога.

Овим догађајем дато ми је у руке једно сигурно средство и да се мужу светим и да љубавника кад год би то хтела од себе удалим. Надзорница ми је морала објаснити како се хипноза врши и наскоро сам могла у свако доба да успављујем мога љубавника и да га терам да врши све што би хтела. Терала сам га да сече коњима гриве, да фарба керове, да трује најмилије ловачке псе мога мужа, и друге сличне пакости. Услед оваквих пакости које је инспектор вршио без да је и сам знао зашто, и прекора и грдњи којима га је мој муж због тога обасипао, почели су се обоје све већма мрзети. А када мој муж једнога дана из разговора између нашег кочијаша и једног момка дознаде да се у велико говори о недозвољеним односима између мене и инспектора, реши се он да га одјури. Ја се бежах међу тим сасвим подала хипнотизирању. Уживала сам да гледам то бесвесно створење пред-а-мно и била сам сва сретна када би инспектор сутра дан после хипнозе а у будном стању вршио моје заповести које сам му у хипнози диктирала и с тога сам се противила његовом отпусту. Инспектор, који је од тога времена када сам почела вршити над њиме експерименте био још заљубљенији у мене, дознавши да га мој муж хтеде отпустити, постаде као луд. Једнога дана запита ме он околишавајући, да ли бих му постала жена кад бих остала удовица. Ја га гледах зачућено: све до тога тренутка нисам помишљала ни једном на смрт мога мужа. Ма ко-

ОСУЂЕНИЧКА КОЛА

Чарлс Дикенс

лико да сам га мрзела и ма како да сам у извесним тренутцима желела да их се обоје отресем ипак ми никада није падала на ум идеја о насилној смрти мужа. Одјурих од себе тога глупака али ме идеја о евентуалној смрти мужа не хтеде напустити. Помисао како бих опет могла бити срећна кад бих постала слободна стаде ме сваког дана спападати и сада ми жеља да ми муж умре постаде тако рећи свакодневна. Почех пажљиво посматрати свога мужа не би ли на њему опазила какве знаке слабости, почех комбинирати несрећне случајеве које би га при раду или у лову могли задесити: једном речи почех и нехотице тражити начин смрти моме мужу. Кад год би ме спапала љутња прва би ми помисао била „што не цркне“, и питање на који би га се начин могла отрести одмах би се наметало. Не могавши одолети неком тајанственом унутрашњем нагону стадох свога љубавника, ставивши га у хипнотички сан, запиткивати: „би ли за мене све учинио“, би ли се жртвовао за мене“, „би ли за моју љубав убио човека“, и тако даље, сугерирајући на тај начин самој себи помисао на убиство. Једнога дана посвађах се са мужем јаче но обично. Дрхћући сва од узбуђења и љутине изађох из собе на одоход у салон. По глави ми се врзашу стотину планова како да му се осветим али помисао да га видим мртва испољавала се код сваког. Спападе ме нека дрхтавица по целом телом а чело и следе очи стадоше се знојити. „Зашто трпети толико?“ „Зашто не рескирати?“ тако се питаше нешто у мени. У том се отворише врата и у салон уђе мој љубавник. Занешена овим грозним мислима стадох га гледати бесвесно и тек када он седе приметих да га мој поглед успављује. И сада ме тек спападе онај стари мој демон који ме је од вајкада гонио у несрећу. „Сама си, нико неће знати, бићеш опет срећна, покушај.“ Тако ме наговараше нешто у мени а пред очима ми лебђаше слика мртвог мужа на одру. Као да сам сама себе хипнотисала па да не могу другојаче, устадох са столице, приђох успављенику па га стадох загушљивим, плашљивим гласом као да се сама себе плашим, питати: „Знаш ли шта хоћу?“ Док сам била у затвору имала сам времена да размишљам и знам да онда нисам ни сама тачно знала у души шта сам хтела, само пред очима што ми је лебдела јасно слика мртвог мужа. Али на брзо ми жеља постаде прецизнија и како се иста у мени развијала тако сам је и успављенику саопштавала. „Хоћу да ме ослободиш“. „Хоћу да ми уклониш мужа“. „Хоћу сутра да га отрујеш“. Тако сам испочетка плашљиво па онда све сталније и сталније говорила успављенику понављајући по неколико пута сваку реченицу и питајући га да ли ме разуме. Мучећи тако и себе и њега читавих четврт сата пробудих га па се онда спустих сва исцрпљена на софу... — Сутра дан је мој љубавник покушао да отрује мога мужа отровавши јело за ручак.

Ето сад знаш шта сам учинила. Сад знаш до чега си ме довео твојим понашањем“.

„Слушај, ја нисам крив, бар не толико“, почех ја да се браним, али она ми не даде да завршим.

„Немој да се браниш. Немој да ме увераваш о твојој невиности. Можда си доиста невин, али ја то нећу; чујеш, ја нећу да си невин. Хоћу да живим у уверењу да ни један човек није достојан поверена; хоћу да имам разлога да мрзим све људе. Хоћу да на овом свету нема човека за којег би могла рећи да ме је познавао а да није заслужио презирање. Хоћу да живим повучено; хоћу да живим само за себе а то ћу моћи само онда ако знам да је цео свет нитков, разумеш ли? Љубила сам живот и свет и то ме је довело до ивице пропасти. Сад хоћу да мрзим све и уверена сам да ћу да живим мирно. — Сад знаш све. Клела сам те хиљаду пута; желела сам ти сва могућа зла, и сад ти праштам али молим те немој да ме будиш из овог стања. Једном си ме унесрећно, немој и други пут“.

Она зари главу у јастуке па поче тихо плакати; пољубих јој руку па изађох лагано напоље“.

Доктор уђута.

„Је л' свршено?“ запита стари судија.

Доктор га погледа као да се чуди овом питању, а секретар који је све време провео рецкајући неко дрво запита:

„Колико је инспектор осуђен?“

„Седам година робије“.

„Хе, брате, па каже жени се“, примети стари судија па се диже тромо са столице зовући келнера да плати.

Једно после подне шетајући се, кад сам пролазио поред олуке Баустрита опазих, где се пред полицијским здањем испунила гомила света. Упутих се онамо. Могло је бити око педесетину људи. Стоје на тротоару и запремили пут чак до на сред улице. Преко пута од ове гомиле на другој страни стоје стрпељиво нешто беспосличара — по свој прилици да нешто ишчекују. Причекао сам и сам неколико тренутака, али се ништа не догоди; за тим се окретох и обратих једном бледом ткачу са дугачком песничком косом, који је стојао баш до мене и руке турио под кецељу, па га запитах сасвим обично:

— Шта је то?

Ткач ме погледа прво од главе до пете с највећим презрењем, и за тим ми лаконски одговори:

— Ништа!

До душе, ја сам врло добро знао, кад на улици стану два човека, па гледају неку ствар, или просто онако блену, да ће се за кратко време искупити две стотине људи; али, и то сам добро знао, да није могуће, да гомила народа читаво пет минута стоји на сред улице кад их ништа не занима и за то поново запитах:

— Шта чекају ови људи?

— Каруце Њеног Величанства! — одговори ми ткач.

Беше ми мало чудновато.

Нисам се никако могао довити, шта ће кола Њенога Величанства пред полицијским здањем у Баустриту?... Стадох мислити о узроку, кад на једаред повикаше сва деца из гомиле:

— Иду кола!

Подигох главу и погледах низ улицу.

Затворена кола у којима су вођени осуђеници из полицијске управе у разне апсане приближаваху се у највећем касу. И сад ми тек би јасно, да су „каруце Њенога Величанства“ била под другим именом осуђеничка кола, и то не само за то, што је то име величанственије звонило, већ и због тог, што се издржавају о трошку Њенога Величанства, и она стоје на услузи једино оним кавалерима и дамама, који су приморани да посећују разне палате познате под именом „Тамнице Њенога Величанства“.

Кола стадоше баш испред врата и свет се стаде купити око степеница, оставивши узани пут, да би осуђеници могли проћи. Мој пријатељ ткач и остала светина и мангупарија приђоше ближе, а то исто учиним и ја.

Кочијаш и други човек који је седео горе поред њега, сиђоше и уђоше у полицију. Врата се за њима затворише и у публици наста крајња радозналост.

Кад је око пет минути протекло, врата се опет отворише и на њима се појавише две осуђенице: једна од својих шеснаест а друга једва од четрнаест година. Видело се, да су сестре, јер су личиле једна на другу ма да се на старијој јако познавало, да је бар две године грког и мучног живота старија. Обе бејаху лепо одевене, особито млађа, и ма да су јако личиле једна на другу, које је тим већма упадало у очи, што су се биле ухватиле за руку, — њихово понашање престављаше највећу противност.

Млађа је горко плакала, — не да се претвара или да побуди сажалење, већ од стида; лице сакрила у мараму, и цело њено држање изражавало је горку и недољиву тугу.

— Колико си добила, Емилијо? — закрешташе из гомиле нека жена бакарног лика.

— Шест недеља с радом! — одговори старија девојка и громко се насмеја. — Боље је, него у апу!... И Бела ево први пут иде са мном. Подигни главу, ћурко, — настави она и нагло истрже мараму из сестриних руку, — подигни главу и покажи се свету! ...Нек ме ђаво носи, ако се ја и најмање једим!...

— Имаш право, лепојко! — викну из гомиле неки човек са шеширом од хартије, кога је, изгледа, овај догађај особито занимао.

— Право?! — одговори девојка. — Ах, па са свим је тако; мени је све једно!

— Хајд!... Вудите се унутра! викну сад и кочијаш.

— Није баш тако журно, пријатељу! — рече девојка. — Немој да заборавиш, да ме скинеш код Калт-Бет-Филда... Знаш, она велика кућа са високом оградом... Можеш се збунити!...

Хеј, Бело, куд си нагла... Хоћеш да ми истргнеш ову лепу ручицу?... — Ово је рекла млађој сестри, која хтеде да се скрије час пре у кола и већ стала на прву степену, па и заборавила, да је привезана за сестру. — Сиђи доле и пусти ме, да ти покажем пут! — И пошто је силом свукла тако, да ова мал' те није пала на тротоар, попе се она прва у кола а за њом њена несрећна сестра.

Обе девојке отерала је од куће њихова покварена и себична мати и предала их пропасти на лондонској кадрили. Што је млађа девојка, то је била и старија некад, што је пак старија сад, то ће тек млађа постићи. Жалостан изглед, па ипак, колико се пути остварио; трагична драма али много пута одиграна.

Завиримо сада у затворе и полицијске управе и квартове лондонске — не, погледајмо по улицама. Ово се догађа пред нашим очима из дана у дан, готово сваког сата — па то нико и не узима на ум, јер изгледа сасвим обично. Напредовање ових девојака у греху, у неморалу, тако је брзо, као и ма која заразна болест. Колико је њих, које су корак по корак и неприметно падале у грех, који је: у свом почетку — неизлечив, у свом току — одвратан и грозан, у свршетку — жалостан.

Било је још и других осуђеника — деце од десет година покварене као и људи од педесет — неки бескућник, скиталица, који је радосно ишао у затвор, привезан за неког другог човека, који је сад први пут изгубио поштење, разорио своју срећу и породицу. Моје љубопитство бејаше задовољено. Прва група учинила је на мене утисак који бих ја рад био избећи, избрисати из своје душе.

...Гомила се развије; кола одјуреше са својим грешним несрећним теретом; и осуђеничка кола несташе испред мојих очју.

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

74

На њеном лицу се оцрта страдање.

— Само немојте да са мном говорите као синоћ! прекрати му она реч. — Молим вас, не почињите. Мучења је и онако доста...

Она похита да се осмехне, уплашила се, да му се тај приговор неће можда свидети.

— Ја сам из глупости оданде отишла. Шта је сада тамо? Хтеда сам одмах да одем, и све сам мислила... ви ћете доћи.

Он јој исприча како их Амалија Ивановна отерала из стана, и да је Катарина Ивановна отрчала некуда »правде да тражи«.

— Ај, Боже мој! узвикну Соња. — Хајдемоте што пре... Узме свој огртач.

— Вазда једно исто! завиче Раскољников раздражено.

— Ви само о томе мислите, шта је с њима, шта ће они! Оставите са мном.

— А... Катарина Ивановна?

— А Катарина Ивановна, свакако, неће вас мимоићи, доћи ће вам и сама, кад је већ отумарала из куће, с презиром дода он. — Ако вас не затекне, ваљда ћете ви остати криви...

Соња у мучној нерешљивости приседне на столицу. Раскољников ћуташе, гледаше у земљу и о нечем премишљаше.

— Рецимо, да Лужин сад није хтео, започе он и не гледајући у Соњу. — Е, али ако би он хтео, или кад би некако по рачуну изашло на то, зар вас он не би послао у затвор, да не бејаш ту ја, и Лебезјатников! А?

— Јест, рече она слабиим гласом. — Јест! понови она расејано и са немиром.

— А ја доиста могао сам и не бити ту! А и Лебезјатников је сасвим случајно сврнуо.

Соња ћуташе.

— Па, кад би било затвора, шта би онда? Сетите се, шта сам ја синоћ говорио?

Она опет не одговори. Он очекиваше.

— Ја сам помислио да ћете опет повикати: »Ах, немојте да говорите, престаните!« насмеја се Раскољников, али некако с натегом. — Што опет ћуташе? упита он мало после. — Та ваљда треба о чему разговарати? Ево мене баш инте-

ресује да чујем, како би ви расправљали сад једно »питање«, како вели Лебезјатников. (Он се као почне губити и заплетати). Али, одиста, говорим озбиљно. Замислите, Соња, да сте ви раније знали за све Лужинове намере, ви би знали (и то поуздано) да би због њих Катарина Ивановна сасвим пропала, па и деца; а и ви такође, приде (пошто ви себе не сматрате ни зашто, онда ви сте *приде*). И Полечка... с тога, што је и њој исти тај пут намењен. Еле, кад би се намах оставило све вама, да ви решите: овај или онај да живи на свету, то јест, да ли да живи и да чини неваљалства Лужин, или да Катарина Ивановна умре? — како би ви то решили? Које од њих да умре? Питам вас!

Соња га узнемирено погледа: у том говору непоузданом, и издалека нечему сличном, причуло јој се нешто.

— Ја сам већ унапред осећала да ћете ме ви тако нешто упитати, рече она гледајући га радознало.

— Лепо, нека је и тако; али опет, како би ви то решили?

— Зашто питате оно што бити не може? упита Соња с одвратношћу.

— Мора бити да би рекли: боље је да Лужин живи и да чини неваљалства. Ви се не усуђујете ни да то решите.

— Па ја не могу да знам Божји промисао... А зашто ви питате оно, што се питати не да? Нашто таква празна питања? Како би могло бити, да тако што од мојега решења зависи? И ко мене за то судијом поставља; ко да живи, и ко да живи?

— Та чим се ту Божји промисао меша, ту се ништа неће моћи ни учинити, суморно промрља Раскољников.

— Боље, реците отворено, шта вам треба! завиче Соња патећи се. — Ви опет на нешто наводите... Да нисте ви само зато и дошли, да мучите?

Више не могаде да се савлађује, и намах горко заплача. Он је гледаше суморан и жалостан. Прође пет минута.

— Имаш право, Соња, тихо рече он напокон.

Намах се промену; његов извештачено дрски и неморно изазивни тон ишчезну. Па и глас му намах ослаби.

— Па ја сам ти сам јуче рекао да нећу доћи опроштаја да молим, а ево сам тиме готово и почео, што молим опроштаја... То о Лужину и Промислу говорим себе ради, за себе... То ја молим за опроштај, Соња.

Он као хтеде се осмехнути, али нешто неморно и недорешено се појави у његовом бледом осмејку. Саже главу и покри лице рукама.

И одједном, необично, неочекивано осећање некакве јетке омразе према Соњи прође га. Као да се сам задиви и уплаши од тога осећања, он одједном подиже главу, погледа је дугим погледом. Сусрете се са њеним на њ упртим погледом узнемирен и до муке забринутим; ту беше љубав; мржња његова ишчезну као привид. То није било оно; он је узео једно осећање као друго. Ово је само значило, да је онај тренутак прошао.

Он опет покрије лице рукама и спусти главу. Одједном побледе, устане са столице, погледа на Соњу, па не говорећи ништа, седе махинално на њену постељу.

Тај тренутак беше страшно сличан, у његову осећању, ономе, кад је стајао иза старице, скинувши већ сикиру са узице, и осећао, да се ту већ »ни минута више губити не може.«

— Шта вам је? запитала Соња страшно уплашена.

Он не могаше ништа одговорити. Ни најмање није мислио да јој оно тако *саопшти*, нити је сам схваћао, шта то сад би с њиме. Она му тихо приђе, седе поред њега на постељу, и чекаше, не скидајући ока са њега. Срце јој лупаше и обамираше. Беше већ несносно; он јој окрете своје самртнички бледо лице; усне му се неморно мицаху, напрежући се да нешто искажу. Соњу обузме страх у срцу.

— Шта вам је? понови она одмичући се мало од њега.

— Ништа, Соња. Не бој се... Маленкост! Одиста, кад се размисли, маленкост, мрмљаше он подсећајући на човека који бунца. Само зашто ли сам ја ово дошао да те мучим? дода он намах, гледајући је. — Одиста, зашто? Ја се то једнако питам, Соња...

Можда се тако питао пре четврт часа, али сад је говорио потпуно неморан, једва знајући за се, и осећајући непрекидну дрхтавицу по свему телу.

— Ох, како се ви мучите! рече она са саучешћем погледајући га.

— Све је то маленкост!... Знаш ли шта, Соња, (он се од једном нешто осмехну, некако бледо и немоћно, за секунд два), — сећаш ли се, шта сам ти синоћ хтео да кажем?

Соња узнемирено очекиваше.

— Рекох ти, при поласку, да се можда, праштам с тобом за увек, али ако дођем данас, да ћу ти казати... ко је убио Лизавету.

Она одједном сва уздрхта.

— Е па, ево, дошао сам да ти кажем.

— Одиста, јесте синоћ то напоменули... с муком и напором прошапуће она. — А откуда ви то знате? брзо рече она као да се одједном присетила.

Поче дисати тешко. Лице јој све блеђе и блеђе.

— Знам.

Она поћута малко.

— Ваљда су нашли њега? плашљиво упита она.

— Не, нису га нашли.

— Па како ви то знате? опет једва чујно упита она, и опет после ћутања од скоро једног минута.

Он се обрте њој, па је дуго, дуго гледаше.

— Досети се, рече он с оним унакаженим и немоћним осмехом.

Њу као да прође целим телом трзавица.

— Али ви ме... та што ме ви тако... плашите? рече она осмејкујући се као дете.

— Мора бити, да смо ја и он велики пријатељи... кад знам, настави Раскољников, неоступно настављајући да је у лице гледа, као да и нема снаге скренути поглед. — Он ту Лизавету... није хтео да убије... Убио је... изненадно... он је хтео старицу да убије... кад је била сама... па је дошао... Али тада уђе Лизавета... Он убије и њу.

Прође још један минут. Обоје се једнако гледаху.

— И тако не можеш да се досетиш? намах упита он, с тим осећањем као да је скочио са какве звонаре.

— Н-не, једва чујно прошапће Соња.

— Погледајде побоље.

И тек што то рече, опет једно осећање, пређашње, познато осећање; следи му душу: посматрао је Соњу, и наједном као да у њену лицу виде Лизаветино лице. Он је живо и јасно запамтио израз Лизаветина лица онда, кад јој се са секиром примицао, а она се одмицала зиду, опруживши руке унапред, са савршено детињским страхом на лицу, у длаку као код мале деце, кад се она стану намах чега плашити, па непокретно и узнемирено гледају на предмет који их плаши, уклањају се назад, и пружајући ручицу унапред, спремају се да заплачу. Готово то исто се сад и са Соњом десило: тако исто немоћно, с онаким страхом гледаше га неко време, и одједном, пруживши леву руку, лако, једва малчице одупрла прст о његове груди, па се лагано стаде дизати с кревета, све више и више уклањајући се од њега, а њен поглед на њ постајаше све непокретнији. Њена гроза наједном пређе и на њ: таки исти страх се појави и на његову лицу, исто тако стаде и он гледати у њу, па готово и са истим *детињским* осмехом.

— Погодила си? шану најзад.

— Господе! отме јој се из груди страховит јаук.

Падне на постељу немоћна, лицем у јастуке. Али за тренутак брзо се подиже, брзо му се наже, ухвати га за обе руке, и својим танким прстима стежући их снажно, као тиском, она опет непокретна, као закована, стаде му гледати у лице. Тим последњим очајним погледом хтела је да усмотри и да ухвати ма какву, последњу наду за се. Али наде не беше; сумње не беше никакве; све је било тако! Чак и после, доцније, кад се тога тренутка сећала, њој беше и необично и чудновато: како је то она тако *одмах* онда опазила, да већ нема ту никакве сумње? Зар на пример, није могла рећи да је она тако нешто предосећала? Међутим, сад, само што јој он то рече, њој се одједном учини, као да је она то доиста и предосећала.

— Доста, Соња, доста! Не мучи ме! паћенички замоли он.
(Наставиће се).

СТРАНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Пештанска полиција у прошлој години. Сваке године све полицијске управе по свима важнијим местима у Европи,

као и по осталим континентима издају своје извештаје, као резиме њихова рада и као огледало делатности полицијске управе на свима пољима јавнога и друштвенога живота.

Ти су извештаји особито занимљиви, јер с једне стране дају грађу за свој прошли рад, а с друге и материјала за поправку свега онога што не ваља.

За то се данас поједине полицијске управе такмиче с другима, како у савршености својој, тако и у брзини и сигурности.

Пре неки дан дошао нам је до руку извештај пештанске полиције за прошлу 1899 годину. То је читава књига са 500 страна у формату велике осмине, у којој је шеф пештанске полиције г. *Бела Руднај*, не само објавио значајна статистичка дата, већ се потрудио, да и из изложеног материјала изведе логичне конзеквенце, и с обзиром на њих учини и потребне предлоге за поправку свега онога што не ваља.

И као резултат свога рада и своје студије, г. Руднај предлаже ове реформе, које треба што пре увести:

1. Реорганизацију пријава странаца;

2. Оснивања једног засебног бироа, који ће држати у евиденцији све отпуштене осуђенике као и индивидуе које стоје на „злом гласу“; и

3. Уређење односа између слугу и газда.

Из опсежног овог извештаја шефа пештанске полиције навешћемо ове детаље.

Територија, која стоји под надзором пештанске полиције износи са Новом Пештом и Ракош палатом 42309 катастралних јутара земље са 2705 улица и пијаца. *Становништво* са војском бројало је 666722, а Нова Пешта и Ракош палата скупа 50000. Од тога становништва било је *странаца* 131368. У *полицијској служби* било је 220 чиновника, 109 детектива и 1672 жандарма.

Кривично одељење пештанске полиције имало је 67059 предмета на раду. Тужба је било 167 у кривицама противу државе и јавних установа, 1 против вере, 89 против морала, 476 противу части, 90 противу живота-злочинства; даље је било 2002 кривице за телесну повреду, 4 двобоја, 10795 крађа. — У крађама износила је штета 921488 круна од које је суме спашено 258740 круна. — Од 7166 ухапшених криваца, полиција је морала њих 6083 да пронађе. Разбојништва било је 62, мање 12 но у 1898 години; у 57 случајева кривце је полиција пронашла, а само у 5 случајева истрага је остала безуспешна.

Што се тиче *несрећних случајева* било је мање нарочито при грађевинама услед удвојене контроле од стране полиције. *Прегажених* било је: жељезницом 40, електричним трамвајем 108, приватним екипажима 23, фајакерима 33, комфортаблима 20, омнибусима 4, теретним колима 195 особа. *Ишчезли су* и нису се могли пронаћи 1224, од којих 749 људи и 328 жена и девојака и 152 детета испод 14 година.

Саобраћај странаца у Буда Пешти био је у години 1899 за 7213 особа мањи но у 1898 години, и износио је 131388 особа.

Број *самоубистава* био је у 1899 г. за 2 мањи но у 1898 год. Самоубистава је дакле било 404, од којих је највише случајева било у месецу јулу — 50, а најмање у месецу децембру — 22.

Питање о *односима слугу и газда* заузима читаву главу у овом извештају. У једној вароши као што је Пешта, где има близу 50.000 слугу, мора се наравно том питању поклонити озбиљна пажња. И шеф пештанске голиције на крају овога одељка вели, да је крајње време да уређење односа између слугу и газда пређе са свим у компетенцију полиције, што до сада није био случај.

Половина целокупног овог извештаја посвећена је тамошњем социјалистичком радничком покрету, који наравно за нас нема интереса.

Постараћемо се, да на овом месту прикажемо извештаје бечке, берлинске и париске полиције чим их добавимо; ну ипак не можемо пропустити, а да у исто време не учинимо овде zgodnu напомену.

Познато је, да се и код нас прикупљају статистичка и остала полицијска дата, али се не *објављују*. Зашто? — Потребно би било једном интелигентном чиновнику поверити онај материјал који лежи у управи града Београда покривен прашином да га среди и за *петнаест* дана ми бисмо имали у рукама дело, које би за све полицајце било поучно а за све људе

који размишљају о јавном добру и поучно и занимљиво. Ре-
космо — и желети је да ова мисао нађе згодна одзива.

Јов. В. М.

КЊИЖЕВНОСТ

Прикази

Russische Gefängnisse, Schilderungen von Georg Kennan, aus dem englischen übertragen von David Haek.

Давно нисмо имали у рукама мање а интересантније дело од овога, које мислимо сад да прикажемо.

Џорџ Кенан, писац овога дела познат је иначе као одличан амерички писац, и он је са ретком енергијом и вољом пропутовао велики део данашње Русије и Сибира само да би прикупио верна материјала при писању ових „Руских тамница“, како је писац назвао своје дело.

Опис је ванредно занимљив, нарочито кад се зна, да је са ретком верношћом писцу испало за руком да у истини прикаже живот и патње руских робијаша; а томе треба додати и лак стил, који је течан од почетка до краја.

Дело је подељено на четири одељка. У првом се говори о робијашком животу руских револуционара, где је описано учешће руских револуционара приликом убиства Александра II. Опис је изведен на основу стенографског протокола тога огромног претреса. У истом одељку писац изрично вели, да је црпео материјал из личног посматрања многобројних руских тамница, из писмених података, које је добио и који су му стајали на расположењу и које је добио од појединих управника казних завода. Ту је ванредно интересантан опис Петропавловског истражног затвора са статистиком свију осталих по руској царевини. (Има их 884.)

Али се писац није само на томе задржао. Он је тражио и узроке руском ниҳилизму и на крају извео и своје погледе на руске револуционаре.

У другом одељку Кенан описује руске провинцијске тамнице, живот руских робијаша, њихове тајне договоре, језик, споразумевања и бегства.

Трећи је одељак посвећен искључиво опису највећег руског политичког затвора у Петропавловској Терџави. Ту су уpletене и интересантне одабране анегдоте, у којима је представљен на веома драстичан начин руски начин вођења истраге.

У последњој, четвртој глави је опис прогонства у Сибир.

Гледаћемо, ако нам прегор листа допусти, да донесемо који део у листу, а пре тога препоручујемо ово дело пажњи свију наших полицајаца који владају немачким или енглеским језиком, јер ће из њега поцрпети доста поуке и наћи доста интересантности за свој позив. — L.

*

Die Prostitution in Wien und Paris, von Dr. W. Schlesinger. —

Непобитним фактом — цифрама — писац је не само покушао већ и доказао, куда греди човечанство. Коса се човеку диже у вис кад стане читати хладна али истинита дата какав је „морал“ данас у Бечу а још више у Паризу. Писац је ставио себи у задатак да изнесе цифре, које се односе на проституцију у та два данашња јевропска или боље светска Вавилона као што је Беч и Париз.

Без многог резонувања — јер саме цифре најбоље говоре — писцу је пошло за руком да пред читаоца изнесе верну слику Содоме и Гоморе... и на крају да изнесе и озбиљан предлог, да је крајње време да и сама држава узме учешћа у том значајном „сувременом“, „модерном“ питању у циљу државног регулисања јавног неморала, као и у колико би саме полицијске власти могле учествовати у спречавању деморала.

Дело је исписано елегантним и одабраним стилем, па с тога га и препоручујемо пажњи читалаца. §.

ОБЗНАНА

Управа Београдског казненот завода актом од 31 пр. мес. Бр. 5872, поводом наредбе Г. Министра правде од 17 новембра пр. год. № 12610, обзнањује, да ће Управа од сада доз-

вољавати породицама састанак са осуђеницима сваког 15-ог дана — датума — у месецу (у свима месецима). Ово важи и за осуђенике, који издржавају казну у Топчидеру, Љубичеву и Добричеву.

КО СУ?

Начелник среза кључког телеграфским расписом од 2 овог месеца под Бр. 9358 известио је све полицијске власти, да су у селу Краљевцу ухваћене у скитњи и без путне исправе две личности, које су изјавиле да се зову: Василије Стојковић и Милорад Милановић. Василије вели да је родом из Велике Плана. Има му 32 године, раста средњег и уопште плав. Презива се Жабарац и признаје да је био осуђен на 5 година робије због крађе и да је пуштен са исте пре две године; Милорад пак изјавио је, да је родом из Лужана (округ нишки). Њему је 22 године, висок, уопште смеђ. Он вели да у Лужинама има оца Аранђела, матер, два брата и две сестре. На првом свом испиту казао је, да се зове Радоје Сретеновић и да је из Мијаиловца (ср. смедеревског). Код њега је претресом нађена служитељска исправа за речено име, коју је издао начелник среза смедеревског 29 новембра прошле године под Бр. 675, а неће да каже одкуда му та исправа већ се изговара, да му је неки војник — Радојица дао. Даље вели, да је пре Ускрса ове године дошао у Смедерево и радио све до пре недељу дана, на кеју, а да је у квартиру био код Илије Борђевића мех. онд. Сумња се на њих да су казали своја права имена и сем тога бојазан је да су какво казнимо дело учинили па за то се расписује трагање да би се важнији подаци за њих добили. Управи града Београда треба јавити с позивом на Бр. 26678.

ТРАЖИ СЕ

Начелник среза третеничког, депешом од 6. ов. мес. Бр. 14077 јавља, да је код 14 лица из Карановчића и Тољевца, среза темнишког, који су у притвору напред поменуте канцеларије, нађено разног дућанског еспана: опанака, молдона, шампија, шалова, чакшира, гуњева и маказа, сукања, антерија и један покривач. Пошто се сумња да су ове ствари покрађене, то начелник срески позива све оне, који мисле да су те ствари њихове, да се с доказима о својини њему пријаве. УБр. 27200.

Видосав Стаматовић, из Мочинца (среза ариљског) про-
дао је пре две године Станимиру Томићу онд. једног малог црног коња који има сасвим црну, густу и одвећ кратку длаку, а нема никаквих других роваша, сем што има једну гуту на леђима. Коњ је матор 10 година. Па како ни један ни други немају пасоша нити доказа да је коњ њихов, сумња се, да је украђен. С тога нека се сопственик с доказима јави начелству окр. ужичког с позивом на Бр. 16420. УБр. 26642.

Начелство окр. нишког, актом под бр. 28363 известило је полиц. власти, да је на држатој вашару 24 пр. мес. у Сокобањи, побегла крава са вашара Јосифу Здравковићку из Лесковца, коју је купио на вашару у Краљевом Селу (округ тимочки). Крава је длаке сиве, матора 10 година, жигосана са „Б“ без других роваша. У случају проналаска треба извести напред поменуто начелство. УБр. 27062.

Синиша Зарић, ученик I разреда основне школе на западном Врачару. Син Радована Зарића пиљара из Београда, са станом у Ресавској улици бр. 72, 6 ов. месеца отишао је у школу око 1½ часа по подне и није се више вратио. Детету је 8 година, смеђе, пуно, на глави је имао шајкачу војничку; од одела: капут „кафе браун“ са белим панталонама, а панталоне до колена и обувано у црвеним чарапама и ципелама — мало дужим, које нису за његове ноге. Моле се полицијске власти да најживље настану, да се нестали Синиша пронађе и оцу преда. Управи града Београда треба јавити с позивом на Бр. 27238.

ПОТЕРА

Непознати лоцов ноћу, између 27 и 28 прош. месеца, украо је Мијајлу Стојановићу, трг. из Бањевца (ср. посавског)

једног вола длаке сиве, стар 4 године, шиљастих рогова, без других знакова. Начелник среза посавског моли све полиц. власти за тражење и у случају проналаска да га извести с позивом на Бр. 14371. УБр. 27156.

Непознати допов ноћу, између 30 и 31 пр. месеца украо је Мицку Николићу из Рав. Дела коња са самаром. Коњ је матор 5 година, длаке затворено алатасте, на челу цветаст, висок 138 с.метара — без других знакова. Начелник ср. власотиначког актом Бр. 14608, моли све власти да допове у своме кругу потраже и у случају проналаска надлежно да поступе. УБр. 27043.

Непознати допови ноћу између 17 и 18 пр. месеца украли су Стевану Марковићу из Читлука коња длаке мрко-доратасте, маторог 10 година по леђима врло мало бео и у предњим ногама кован, а Станоју Марковићу онд. кобилу длаке алатасте, матору две године, без икаквих других знакова. Начелство окр. нишког актом Бр. 27290 моли све полициске власти да у кругу своје потраже допове, па на случај проналаска да са њима и покрајом надлежно поступе. УБр. 26634.

Живадин Мијатовић, из Причиновића, среза мачванског, бив. слуга Антонија Сега кобасичара из Б. Паланке побегао је 1. ов. месеца од газде незнано где, пошто му је претходно украо 2 капута, 1 прелук, 1 панталоне, 1 ципеле и 12 динара новца. Начелник ср. јасеничког расписао је свима полициј. властима тражење и моли, да му се у случају проналаска Живадин стражарно спроведе с позивом на Бр. 19319. Живадину је 19 година, средњег је раста, љосав, округлих образа, црномањаст. Одевен у капуту и панталонама затворено плаве боје. На глави шајкачу, а на ногама ципеле. Управи града Београда нађеног треба спровести с позивом на Бр. 27098.

Светозар Поповић, каменорезац из Београда побегао је од своје жене Савке, оставив је са презадуженом киријом и троје ситне деце. Светозару је 30 година, мален, у лицу црномањаст, брија се; — од одела има летњи капут од грао штофа, плаве панталоне од шевијота; црни, стари, округлао шешир и половне ципеле. Управа града расписује тражење за одбеглим и у случају проналаска има јој се спровести с позивом на Бр. 27114.

Дрска крађа. Кварт варошки доставио је Управи, да је г-ђи Јелени П. Николићки трг. из Чачка, непознат крадљивац на дрзак начин извршио крађу новца, кад је ова 6 ов. месеца била у модиској радњи Розалије Смолка. По опису Управа града

Београда има уверења да је ту дрску крађу извршио позната варалица Тихомир Дукић звани „Шубаран“, па за то и моли све полициске власти да „Шубарана“ најживље потраже и нађена њој спроведу с позивом на Бр. 27181.

Побегли осуђеници. Управа пожаревачког казненог завода, телеграфским расписом од 3 ов. месеца Бр. 2875, известила је полициј. власти, да су 3 ов. месеца по подне осу-

ђеници Максим Павловић из Близнака и Сима Стојановић — Чолаковић из Милатовца (оба села у окр. пожаревачком) побегли незнано куд. Максиму је 22 године, средње величине, црномањаст, очију, косе и и бркова црних, без браде; од одела има гуњ од црног а чакшире од белог сукна; на ногама опанке, а на глави плаву шајкачу. Сими је 21 година, средње величине, црномањаст, очију црних, лица округла, бркова врло малих, без браде, косе црне. Одевен: гуњ од црног и чакшире од белог сукна; на глави плаву шајкачу а на ногама опанке. Управа моли све полиц. власти да се за одбеглим осуђеницима најживље трага и нађени спроведу Управи казненог завода или Управи града Београда с позивом на Бр. 26923.

Петар Радоичић, бивши осуђеник нишког казненог завода, по издржању осуде пуштен је, али има да издржи и две године полициског надзора. Па како се именованоме не зна стално место борављења, то управа града Београда моли све полициске власти, да у случају проналаска, именованог Петра подвргну издржању полиц. надзора. УБр. 26807.

Никодије — Никола — Митровић — Димитријевић, бив. слуга из Београда, који је због опасне крађе био на робији и са исте био условно пуштен па помиловањем 23 јула о г. ослобођен од даљег издржавања, има да издржи и пет година полициског надзора, с тога Управа града Београда моли све полициске власти, да по проналаску Никодија — Николу, подвргну издржању полициског надзора УБр. 26795.

Јован Филиповић, тежак из Калне (у срезу власотиначком) још пре три године напустио је своју жену Станику са дететом и отумарао. Све до прошле године његова жена није знала где је, а затим добије писмо, у коме јој Јован јавља да је служитељ у Војној Академији, да се оженио по други пут са неком Анђелијом, која је родом из Земунa, напомињући јој и то, да се кући својој никад више вратити неће, као и то, да са њом неће више брачни живот продужити. Начелник среза власотиначког моли све полициске власти, да именованог Јована потраже и нађена њему стражарно спроведе, јер је противу Јована подигнута кривична тужба од стране његове прве жене Станике за дело из § 203 крив. закона, пошто се није могло сазнати куда је из Београда отишао.

Слика приказује Јована у друштву са његовом другом женом и дететом. Износимо му слику, да би се лакше могао пронаћи. Управи града Београда треба именованог спровести с позивом на Бр. 25570.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ и ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Мијаилу Миленковићу писару општине кожељске. На ваше писмо са питањем о томе: да ли се земљоделцу може продати воденица са плацем или је он може сам продати, ако нема довољно земљишта колико за земљоделца захтева § 471 грађ. поступка, одговорићемо вам опширно, са погледом на законске прописе и правничка тумачења у идућем броју.

Тако исто у идућем броју изнећемо и имена оних општинских писара, који су правилно одговорили на постављене задатке у прошлим бројевима нашег листа.

Б. Б. Шабац. Ви и сувише захтевате од нас. Протестујете што Вашу ствар одма нисмо штампали ма да је тек неколико дана како сте нам је послали. По изјављеној жељи да Вас о томе преко листа извештамо, јављамо Вам, да Ваша ствар још није дошла на ред да се прочита.